

Bestuingsforslag nr. B 24. Fremsat den 24. oktober 2000 af Charlotte Antonsen (V), Jens Vibjerg (V), Pia Christmas-Møller (KF), Knud Erik Kirkegaard (KF), Lone Yalcinkaya (CD) og Susanne Clemensen (CD)

Forslag til folketingsbeslutning

om undtagelse fra arbejdsmiljølovens regler om hviletid og fridøgn ved hjemmearbejde

Folketinget pålægger regeringen snarest at fremsætte forslag til ændring af lov om arbejdsmiljø, der indebærer, at det af lovens § 4 kommer til at fremgå, at lovens almindelige bestemmelser om hviletid og fridøgn ikke gælder for arbejde, der udføres i den ansattes hjem.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 147 fra folketingsåret 1999-2000. (Se Folketingstidende 1999-2000, forhandlingerne side 7698 og 8377, tillæg A side 7731 og tillæg B side 1167). Forslaget skal ses i sammenhæng med beslutningsforslag nr. B 00, Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af Arbejdstilsynets beføjelser ved arbejde i private hjem. Under 1. behandling af B 147 sagde arbejdsministeren, at »reglerne ikke må forhindre en fleksibilisering af arbejdskraften«, ligesom ministeren erklærede sig villig til at undersøge, om arbejdstidsdirektivets artikel 17, jf. nedenfor, »kan give mulighed for at få en endnu større fleksibilitet i reglerne«. Arbejdsministeren har endnu ikke fulgt disse positive hensigtserklæringer op med konkrete forslag, hvilket bl.a. er baggrunden for forslagens genfremsættelse.

Med Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 9 af 6. januar 2000 om begrænsninger i anvendelsen af lov om arbejdsmiljø på arbejde, som udføres i den ansattes hjem, blev reglerne ændret således, at hjemmearbejde nu også blev omfattet af arbejdsmiljølovens regler om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde, arbejdsstedets indretning samt hviletid og fridøgn. Dette var ikke tilfældet tidligere, hvor den enkelte lønmodtager efter aftale med arbejdsgiveren selv tilrettelagde arbejde, der udførtes i hjemmet.

EU har gennemført et direktiv om arbejdstidens tilrettelæggelse (Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993). Det forhindrer ikke, at arbejde, der udføres i den ansattes hjem, undtages fra de almindelige hviletids- og fridøgnbestemmelser. Således fremgår det af direktivets artikel 17 om undtagelsesbestemmelser, at »under overholdelse af de generelle principper for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed kan medlemsstaterne fravige artikel 3, 4, 5, 6, 8 og 16, når arbejdstidens længde som følge af særlige træk ved det udførte arbejde ikke måles og/eller fastsættes på forhånd, eller når arbejdstagerne selv kan fastsætte den«. EU-kommissæren for beskæftigelse og sociale anliggender har i et svar til Europa-Parlamentet bekræftet, at hjemmearbejde kan undtages fra 11-timers-reglen efter direktivets artikel 17. Europa-

Kommissionen erklærer sig i denne forbindelse også enig i, at alle former for distancearbejde kan øge produktiviteten og skabe bedre ligevægt mellem arbejde og privatliv. Til trods herfor valgte arbejdsministeren i bekendtgørelsen om hjemmearbejde at fastsætte strengere regler, end arbejdstidsdirektivet direkte stiller krav om. Dette er i strid med normal implementeringspraksis, og det var da også oprindelig Arbejdsministeriets opfattelse, at direktivet kunne implementeres i Danmark uden yderligere regelfastsættelser. I et svar til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg (1999-2000, B 147 - bilag 4) har arbejdsministeren da også efterfølgende måttet erkende, at formuleringen af arbejdstidsdirektivets artikel 17, stk. 1 »rummer mange fortolkningsmuligheder og kan give anledning til tvivl i forhold til konkrete arbejdssituationer«. Alligevel har ministeren fastholdt en vidtgående fortolkning af direktivet.

Hviletids- og fridøgnreglerne har særlig betydning i Danmark, som i de seneste år har oplevet en markant stigning i antallet af hjemmearbejdende, således at ca. 12 pct. af arbejdsstyrken nu er helt eller delvis hjemmearbejdende. Hjemmearbejde er i dag helt overvejende identisk med pc-arbejde, hvormed nu ca. 225.000 lønmodtagere fra tid til anden arbejder hjemme. Tidligere tiders hjemmesystuer og småproduktion, der i højere grad end pc-arbejde krævede beskyttelse af de hjemmearbejdende, er i dag stort set ikkeeksisterende. Øget fleksibilitet ved pc-arbejde kan føre til et bedre arbejdsmiljø, idet arbejdet kan udføres med passende afbrydelser i skærmarbejdet, jf. EGA-problematikken. Hvad angår dagplejere, som omfatter ca. 25.000 lønmodtagere, finder forslagsstillerne, at det trygt kan overlades til forældre, dagplejere og kommuner indbyrdes at aftale de nærmere betingelser for arbejdet uden statslig regulering. Forslagsstillerne mener derfor, at hviletids- og fridøgnreglerne ikke skal gælde for hjemmearbejde, idet de er stærkt hindrende for fleksibiliteten på et moderne arbejdsmarked. Hviletidsbestemmelserne betyder, at den enkelte hjemmearbejdende lønmodtager ikke længere har mulighed for selv at tilrettelægge arbejdet. De nuværende

undtagelsesbestemmelser er reelt helt ubrugelige. Hvileperioden kan 20 gange årligt nedsættes til 8 timer, men kun efter aftale mellem medarbejderen, tilidsmanden og virksomheden. Dette betyder, at der i praksis skal dispenseres hver gang.

De ændrede hviletids- og fridøgnbestemmelser rammer især hjemmearbejdende forældre med mindre børn. Reglerne medfører reelt, at forældrene ikke kan være sammen med børnene om eftermiddagen og i de tidlige aftentimer, når de ikke må arbejde om aftenen. Regeringen undergraver altså sin egen målsætning om forbedrede forhold for børnefamilierne, når reglerne bliver så ufleksible, at incitamentet til at oprette hjemmearbejdspladser forsvinder. Arbejdsministeren har i et svar til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg den 14. februar 2000 (1999-2000, alm. del - bilag 250) forsøgt at bortforklare problemet med pc-arbejde. Der er behov for en undtagelsesbestemmelse fra de generelle

hvile- og fridøgnregler, så den enkelte arbejdstager helt selv – afhængig af familiens rytme – bestemmer, hvornår arbejdet i hjemmet skal udføres.

Det stigende antal internationale distancearbejdspladser rammes også af især 11-timers-reglen, idet kommunikation på tværs af tidszoner vanskeliggøres. Dette betyder, at store internationale virksomheder, der benytter distancearbejde, vil undlade at investere i Danmark.

Det er også helt umuligt både for arbejdsgivere og myndigheder at kontrollere, om hviletidsbestemmelserne overholdes. Folketinget bør ikke vedtage love, som ikke kan håndhæves. Hvis de nye regler virkelig skal håndhæves, giver det også anledning til en række principielle betænkeligheder i forhold til Arbejdstilsynets adgang til private hjem uden retskendelse, se beslutningsforslag nr. B 23.

Skriftlig fremsættelse

Charlotte Antonsen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om undtagelse fra arbejdsmiljølovens regler om hviletid og fridøgn ved hjemmearbejde.

(Beslutningsforslag nr. B 24).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.